

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาไม่เพียงแต่จะพัฒนากำลังคนเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานอุตสาหกรรมเท่านั้น แต่การศึกษายังช่วยพัฒนาระบบการเมือง การปกครอง ความอยู่ดีมีสุขของคนไทย สังคมจึงจะมีความสมดุลและมีการพัฒนาที่ยั่งยืน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9) ตลอดจนความรู้ ความสามารถทางด้านต่าง ๆ เพื่อให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม นิจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข แต่ในมุมมองกลับกันการดำเนินงานทางการศึกษาเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายการศึกษาแห่งชาติเป็นการยากอย่างยิ่ง เพราะการศึกษาเป็นการดำเนินงานที่มีขอบเขตกว้างและซับซ้อน ทั้งการใช้งบประมาณและการมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยอื่นๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ดังนั้นในการบริหารการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ผู้บริหารการศึกษาจำเป็นต้องวางแผนจัดองค์กร และควบคุมการบริหารงานบุคคล การเงิน พัสดุ ครุภัณฑ์และอาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งการบริหารงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ข้อมูลและสารสนเทศที่มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ ข้อมูลและสารสนเทศจึงเป็นเครื่องมือที่จะช่วยชี้แนะทิศทางที่ผู้บริหารจะเลือกดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีเป้าหมายให้สถานศึกษามุกระดับมัธยมศึกษาและเทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนใช้ในการบริหารการศึกษาอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดทุกระดับดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพภายในพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐาน โดยสนับสนุนให้สถานศึกษามีสารสนเทศทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อใช้พัฒนาการบริหารการศึกษาของสถานศึกษา จัดหาหนังสือและเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้พัฒนาตลอดจนใช้ในการบริหารการศึกษาอย่างเป็นระบบและเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งโรงเรียนต้องมีข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ ความต้องการของชุมชน ศักยภาพของโรงเรียนตลอดจนการพัฒนาแผนนโยบายและแนวทางการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงจะสามารถกำหนดมาตรฐานของโรงเรียนได้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและสามารถดำเนินงานพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในระบบการตรวจสอบเทียบและ

ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาโรงเรียนจำเป็นต้องมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับปัจจัยในการดำเนินงานของโรงเรียน กระบวนการบริหารจัดการของโรงเรียนและผลที่เกิดจากการบริหารจัดการอื่น ได้แก่ คุณลักษณะของผู้เรียน ซึ่งจะเอื้อต่อการประเมินภายใน ทั้งที่โรงเรียนดำเนินการเองและการดำเนินการจากหน่วยงานต้นสังกัด ตลอดจนข้อมูลสารสนเทศที่แสดงถึงจุดเด่นและจุดที่ต้องการพัฒนาโรงเรียนอันเป็นผลมาจากการประเมินภายใน ในส่วนของระบบการประเมินและรับรองคุณภาพศึกษานั้น โรงเรียนจำเป็นต้องมีสารสนเทศทั้งส่วนที่แสดงถึงบริบทของโรงเรียน ปัจจัยในการดำเนินงานของโรงเรียน กระบวนการในการบริหารจัดการของโรงเรียน และผลผลิต คือคุณลักษณะของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้การประกันคุณภาพการศึกษาทั้งระบบของโรงเรียนได้รับการรับรองคุณภาพของโรงเรียนเป็นไปโดยสะดวกและราบรื่น

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าในทุกขั้นตอนของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องมีข้อมูลสารสนเทศทั้งสิ้นจากสภาพปัจจุบัน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและกระบวนการของการจัดการศึกษาเปลี่ยนแปลงยุ่งยากและซับซ้อนมากขึ้น จนทำให้ภาครัฐต้องประกาศให้มีการดำเนินงานนโยบายระบบข้อมูลสารสนเทศ และมีการประกันคุณภาพทางด้านสารสนเทศหากแต่ในความเป็นจริงยังไม่มีความวิสัยใดเลยที่สามารถสรุปรูปแบบของการพัฒนาระบบสารสนเทศที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องบริหารจัดการศึกษาในเชิงคุณภาพโดยมีการประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่จะเสริมและผลักดันให้กระบวนการในทุกระดับและบุคลากรที่เกี่ยวข้องดำเนินไปอย่างสอดคล้องกันเป็นระบบ มุ่งหน้าไปในทางที่ร่วมกันกำหนดไว้เพื่อบรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยหลักการบดใช้การบริหารและการจัดการคุณภาพ (Quality Management) สมัยใหม่ที่เน้นการสร้างเชื่อมั่นให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้โดยที่ความมั่นใจนี้ต้องตั้งอยู่บนฐานของหลักวิชาข้อเท็จจริง หลักฐานเชิงประจักษ์และความสมเหตุสมผลเป็นสำคัญ (กรมวิชาการ, 2544 : 3) ดังนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดไว้ชัดเจนในหมวด 6 เรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพศึกษามาตรา 47 กล่าวว่า ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดอย่างเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 48 ระบุว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการศึกษาที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนนอกจากนี้มาตรา 49 กำหนดให้สถานศึกษา

ทุกแห่งต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้งในทุกๆ 5 ปี และต้องเสนอผลการประเมินคุณภาพการศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นความรับผิดชอบของสถานศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งประกอบด้วยระบบการควบคุมคุณภาพ ระบบตรวจสอบ ทบทวน ปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ระบบการประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษา ซึ่งในระบบควบคุม คุณภาพการศึกษานั้นประกอบด้วย การกำหนดมาตรฐาน การศึกษาและการพัฒนาเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานการศึกษา

การพัฒนากระบวนกรสารสนเทศเป็นกระบวนการที่ใช้เทคนิคด้านการศึกษา การวิเคราะห์ และการออกแบบระบบสารสนเทศสองครั้งให้สามารถดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพโดยบางครั้งจะเรียกวิธีการดำเนินงานในลักษณะที่ว่า “การวิเคราะห์การออกแบบ” การพัฒนาระบบมิได้สิ้นสุดที่การออกแบบ ผู้พัฒนาจะต้องดูแลการจัดทำ การติดตั้ง การดำเนินงาน ปัจจุบันหลายองค์กรได้พัฒนาและใช้งานระบบสารสนเทศในด้านที่แตกต่างกัน ระบบสารสนเทศจึงมีความสำคัญและมีบทบาทในการบริหาร จะเห็นได้จากการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540 : 81-83) ซึ่งจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540 - 2544) ได้กำหนดแผนงานหลักที่ 9 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการศึกษาให้มีเครือข่ายเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการวางแผนและการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยเป็นสมาชิกหนึ่งของสังคมโลกในยุคข้อมูลข่าวสารอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้การเปลี่ยนแปลงด้านการสื่อสารที่ใช้ขีดจำกัด ระบบสื่อสารผ่านดาวเทียมทำให้ข่าวสารต่าง ๆ ของโลกแพร่กระจายถึงกันอย่างรวดเร็วก็สามารถดำเนินการแข่งขันกับองค์กรต่าง ๆ ได้มากกว่าองค์กรอื่น ๆ และจะได้เปรียบกว่าองค์กรที่มีข้อมูลข่าวสารน้อยหรือไม่มีข้อมูลข่าวสาร (กรมวิชาการ. 2539 : 1)

อนึ่ง จากสภาพปัจจุบันการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว มีการปรับปรุงเครื่องมือ เครื่องใช้ที่เป็นประโยชน์กับงานสารสนเทศอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ทันต่อกระแสโลกทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคข้อมูลข่าวสาร ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อนำไปใช้พัฒนาระบบการจัดการศึกษาและการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาดมที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 เป็นองค์กรทางการศึกษาที่ดำเนินการจัดการศึกษาอยู่ในช่วงการปฏิรูป ปัจจุบันมีสถานศึกษาในสังกัดทั้งสิ้น 158 โรงเรียนผ่านการประเมินจากสำนักงาน สมศ. จำนวน 130 โรงเรียน ยังไม่ผ่านการประเมินจากสำนักงาน สมศ.จำนวน 28 โรงเรียน จากบทสรุปผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของ สมศ.ที่ผ่านนโยบายและแผนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 ได้นั้นเสนอผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 พบว่า ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 ประการแรก คือ ระบบสารสนเทศที่ไม่เป็นระบบ ยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน การจัดเก็บข้อมูลส่วนใหญ่ยังคงเป็นข้อมูลพื้นฐานที่ถูกเก็บไว้ในเอกสารที่เป็นตัวหนังสือ และไม่มีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ผลกระทบที่เกิดตามมาคือข้อมูลไม่ทันสมัย ไม่ถูกต้องชัดเจนและไม่ทันต่อเวลาในการใช้ ขาดความสะดวก และไม่มีความคุ้มค่า รวมถึงเจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ด้านระบบสารสนเทศที่ชำนาญการ (กรมสามัญศึกษา. 2542 : 24)

ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษาและเป็นเจ้าหน้าที่งานสารสนเทศของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 เห็นความจำเป็นที่ต้องศึกษารูปแบบการพัฒนาสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 ที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ สามารถนำรูปแบบไปปฏิบัติใช้ได้ในชีวิตจริง จึงเกิดประเด็นที่ควรพิจารณาาคำตอบคือ รูปแบบการพัฒนาสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 สภาพปัจจุบันมีการดำเนินการมากน้อยเพียงใดมีปัญหามากน้อยเพียงใด และรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีเหมาะสมและเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด ถ้ามีการศึกษานี้ได้คำตอบดังกล่าวข้างต้นนี้แล้ว จะได้นำรูปแบบที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 อีกทั้งยังเป็นการเผยแพร่รูปแบบการพัฒนาสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาระดับต้น ให้มีผู้ทำวิจัยด้านนี้ อย่างกว้างขวาง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของรูปแบบการพัฒนาสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาปัญหาของรูปแบบการพัฒนาสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2
3. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2
ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น
4. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2
ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 เป็นอย่างไร มีการดำเนินการมากน้อยเพียงใด
2. ปัญหาของรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 มีมากน้อยเพียงใด
3. ความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีมากน้อยเพียงใด
4. ความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีมากน้อยเพียงใด

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการวิจัยครั้งนี้จะได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2
2. ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นรูปแบบในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรในการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของรูปแบบ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่ปฏิบัติงานทางการศึกษาในปีการศึกษา 2547 จำนวน 158 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2. 2547 : 10 – 12)

1.2 ประชากรในการศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบสารสนเทศ ที่มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโทด้านสารสนเทศหรือมีประสบการณ์และปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบสารสนเทศในหน่วยงานทางการศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือมีผลงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งใช้วิธี

การสุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยทฤษฎีความน่าจะเป็น (Non probability sampling) ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 84) ได้ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบสารสนเทศ จำนวน 17 คน

1.3 ประชากรในการศึกษาความเป็นไปได้ของรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่ปฏิบัติงานทางการศึกษาในปีการศึกษา 2547 จำนวน 158 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2. 2547 : 10 – 12)

2. ประเด็นในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษารูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยการศึกษาในรูปแบบครั้งนี้ครอบคลุม 4 ประเด็น ดังนี้

2.1 สภาพปัจจุบันที่เป็นอยู่ของรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2

2.2 ปัญหาที่เป็นอยู่ของรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2

2.3 ความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2.4 ความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึงแบบจำลองอย่างง่ายที่แสดงความสำคัญขององค์ประกอบเกี่ยวกับขั้นตอนการพัฒนาระบบสารสนเทศซึ่งมี 11 ขั้นตอน ประกอบด้วย การศึกษาความเป็นไปได้ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การออกแบบระบบ การวางโครงสร้าง การจำแนก ลงมือปฏิบัติ การสรุปและพัฒนา การจัดเก็บ การเรียกใช้ การเผยแพร่ ที่ทำให้สารสนเทศดีขึ้นเพื่อใช้เป็นมาตรฐานและเป็นหลักประกันเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาว่าจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพโดยใช้ระบบสารสนเทศเป็นส่วนประกอบหนึ่งในการพัฒนา

2. ระบบสารสนเทศ หมายถึง ชุดขององค์ประกอบเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วย การเตรียมการ การจัดหารวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การออกแบบระบบ การปฏิบัติตามระบบ การประมวลผล การตรวจสอบการสรุป การจัดเก็บสารสนเทศ การเผยแพร่ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวสามารถทำให้ขั้นตอนของการพัฒนาระบบสารสนเทศ มีคุณภาพมากขึ้นและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่จะขยมาตรฐานของโรงเรียนต่าง ๆ ที่ยังไม่เข้ามาตรฐานผลักดันให้เข้ามาตรฐาน โดยเน้นใช้ข้อมูลคุณภาพมาตรฐานของโรงเรียนป้อนกลับมา เพื่อรายงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ร่วมสนับสนุนและพัฒนาโรงเรียนให้ได้มาตรฐานที่กำหนด ซึ่งถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นมาตรฐานหนึ่งที่จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่าสถานศึกษาที่ได้รับรองมาตรฐานสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

4. สภาพปัจจุบัน หมายถึง ระดับการดำเนินงานในปัจจุบันของรูปแบบ ซึ่งสอบวัดคะแนนจากผู้บริหารสถานศึกษาตอบแบบสอบถามระดับการดำเนินงานตามรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า

5. ปัญหา หมายถึง ระดับปัญหาการดำเนินงานในปัจจุบันของรูปแบบ ซึ่งสอบวัดคะแนนจากผู้บริหารสถานศึกษาเลือกตอบจากแบบสอบถามระดับปัญหาคตามรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า

6. ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบสารสนเทศ หมายถึง ผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา หรือศึกษานิเทศก์ นักวิชาการในหน่วยงานทางการศึกษา ผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับสารสนเทศ ซึ่งได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้พิจารณาและให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2

7. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ และครูใหญ่ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน หรือผู้รักษาการ ในตำแหน่งนั้นๆ

8. สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2

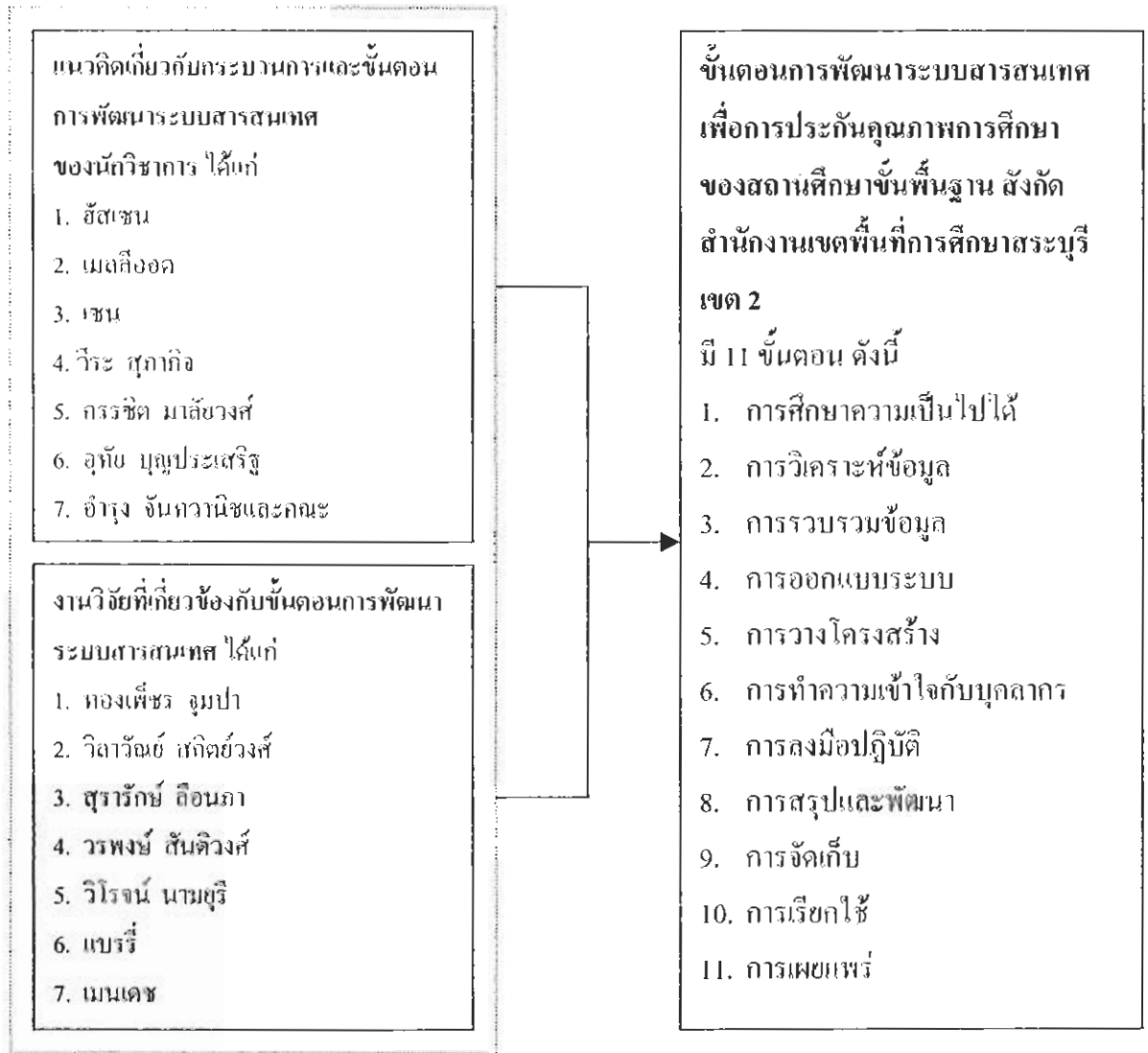
9. ความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศ หมายถึง รูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 มีความสอดคล้องตรงกันกับหลักวิชาและสภาพหรือบริบทที่เกี่ยวข้อง โดยวัดจากค่าคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญเลือกตอบจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

10. ความเป็นไปได้ของการพัฒนาระบบสารสนเทศ หมายถึง รูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงภายใต้การบริบทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยวัดจากค่าคะแนนที่ผู้บริหารสถานศึกษาเลือกตอบจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ผู้วิจัยได้ใช้ผลการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดกระบวนการและขั้นตอนการพัฒนาระบบสารสนเทศ ของ ฮัสเซน (วิวัฒน์ วงศ์ตระกูล, 2532 : 86 ; อ้างอิงจาก Hussain, 1977. **Management Information Systems for Higher Education.** p 122 - 135) เมลลืออด (ไทย ทิพย์สุวรรณกุล, 2533 : 75 ; อ้างอิงจาก Melcod, 1983. **Management Information System.** p 26 - 27) เซน (Senn, 1990 : 21 - 24) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบสารสนเทศของวีระ สุภากิจ (2539 : 31) วรรชิต นวลยวงส์ (2539 : 40) อุทัย บุญประเสริฐ (2543 : 37) และอำรุง จันทวานิช และคณะ (2528 : 35) เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยซึ่งครอบคลุมถึงเรื่องต่อไปนี้ 1) การศึกษาความเป็นไปได้ 2) การวิเคราะห์ข้อมูล 3) การรวบรวมข้อมูล 4) การออกแบบระบบ 5) การวางโครงสร้าง 6) การทำความเข้าใจกับบุคลากร 7) การลงมือปฏิบัติ 8) การสรุปและพัฒนา 9) การจัดเก็บ 10) การเรียกใช้ 11) การเผยแพร่ ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ดังแสดงภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย